

VIA VITÆ ÆTERNÆ,

E X

LEONARDI LESSII,

Societatis J E S U,

Libro 4. De Summo bono.

C A P U T I.

De Oratione, & optimo orandi modo.

ORatio generatim complectitur laudem, gratiarum actionem, & petitionem. Est enim infigne Religionis opus, quo Deum honoramus vel laudando, vel gratias pro beneficijs acceptis agendo, vel nova ab ipso beneficia, tanquam omnium bonorum fonte, postulando. *Obsecratio*, seu obtestatio per sacra, nempe per Dei misericordiam, per Christum, per Christi merita, &c. ad petitionem pertinet, neq; distinctam orationis speciem constituit, sed duntaxat causas concedendi allegat.

Quam autem hoc opus, si debito modo fiat, sit salutare, constat ex tribus causis:

Primò

Primò. quia est summi meriti, cùm ad illud præstantissimarum virtutum functiones concurrant: ut fidei, spei, charitatis, religionis, humilitatis, gratitudinis. Ad laudem enim concurret fides, charitas, & gratitudo: ad petitionem, fides, spes, religio & humilitas. Itaque excepta Sacramentorum perceptione, nihil salubrius aut præstantius in hac vita, quàm incumbere sedulò orationi. Secundò, quia est veluti generale quoddam instrumentum, ad omnia saluti opportuna à Deo facillè obtinenda. Est enim, ut S. Joannes Chryso- stomus ait, instar clavis cujusdam, per quam omnes thesauros possumus aperire, & ex illis accipere quidquid nobis commodum vide- tur ad æternam salutem consequendam. Omnia enim ista, oratione certissimè possumus impetrare. Quod ut diligenter considere- mus, & verissimum esse sciamus, Scriptura plurimis locis inculcat. Matth. 7. & Lucæ 11. Dominus ait: *Et ego dico vobis: querite, & inuenietis: pulsate & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui querit, inuenit: & pulsanti aperietur.* Ubi sexies diversis ver- bis idem repetit, ut nos certissimos reddat: & confirmat duobus exemplis pulcherrimis: nimi-

nimirum amici nocte intempestâ petentis panem ab amico; & filij petentis, vel piscem, vel ovum à parente. Deinde sic concludit: *Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data (quæ à vobis non habetis, sed aliunde accepistis): dare filijs vestris: quantò magis Pater vester de cælo dabit Spiritum bonum petentibus se?* Idem Joan. 14. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.* Et statim addit, idem ferè repetens: *Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.* Marci II. *Omnia quæcumque orantes petitis, credite quia, accipietis, & evenient vobis.*

Hiscæ toties repetitis sententijs vult nos Dominus reddere certos, nos omnia ad salutem accommodata accepturos, si prout decet ipsum per orationem adierimus.

Tertiò, quia est medium ordinariè ad salutem necessarium. Nam pleraq; auxilia ad salutem opportuna, per orationem nobis sunt impetranda: nempe quæ ad superandas tentationes, & ad perseverandum in finem ordinariè sunt necessaria. Etsi enim Deus ex sua ineffabili benignitate etiam non orantibus multa sæpe auxilia præstet: tamen auxilia majora, & singularem illam protectionem accipere.

directionem, quâ quis perseverat in finem, & consequitur salutem, nec promissit, nec ordinariè confert, nisi orantibus. Unde Scriptura sæpè monet, ut semper oremus, nimirum quantum humana conditio patitur. Eccl. 8. *Non impediatis orare semper.* Quasi dicat: Nullam rem, nullum officium admittas, quod te impediat, quo minus possis semper orare; nimirum quantum fert humana fragilitas. Marci 13. *Vigilate, & orate: nescitis enim quando tempus sit*; quo sistendi estis supremo Judici. Luc. 18. Dominus parabolâ ostendit, quod oporteat semper orare, & non deficere. Et cap. 21. *Vigilate omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere omnia illa (pericula salutis) quæ futura sunt, & stare ante Filium hominis.* 2. ad Thess. 5. *Sine intermissione orate.* Ratio est, quia Dominus vult se & sua beneficia agnosci; & nos confiteri, sine ejus gratiâ & auxilio nos non posse pericula salutis evadere, tentationes superare, aut salutem consequi. Ita vult nos assiduè ad se recurrere per orationem, & hoc modo omnia salutifera impetrare.

Itaque qui orationi, prout oportet, est deditus, certissimus sit, nihil eorum quæ ad salutem sunt opportuna, ex parte Dei ipsi de-

futu-

futurum: ac proinde certus sit se fore saluum, si ex parte suâ divinæ gratiæ per socordiam & crassam negligentiam non defuerit.

Porro, ut debito & convenienti modo oremus, quædam sunt observanda, tum ante orationem, tum in ipsa oratione. Ante enim orationem opus est quadam præparatione, de qua sapiens Ecclesiast. 8. *Ante Orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum.* Tentare enim Deum censeatur, qui modo ad impetrandum inepto, & qui potius iram, quàm beneficium meretur, impetrare contendit.

Hæc præparatio tria requirit. Primò, ut Deum, cum quo agendum est, ante oculos nobis ponamus, & nos in conspectu ejus sistamus. Hoc autem multis modis fieri potest. Primò, si concipiamus illum tanquam spiritum per omnia diffusum, omnia implentem & continentem, nostraque omnia clarissimè intuentem & sentientem. Ipse enim ubique præsens est, & *oculi ejus decies millies sole lucidiores, intuentes omnes vias hominum, & cordium arcana.* Quo sic ob oculos proposito & considerato, tanquam cum præsentem, & nos intuentem ac audientem, totà oratione agendum.

E

Secun-

Secundò, Si concipiatur tanquam lux immensa intimè nobis præsens, & in corde nostro, cum omnibus thesauris & donis suis, cum tota potentia, sapientia, sanctitate & bonitate sua (quibus in momento nos sanctos & beatos efficere potest) residens. Et hoc modo dirigimus totam orationem ad eum, tanquam intra nos constitutum, & in fundo animæ nostræ absconditum.

Tertiò, Concipi potest sub augusta forma humana, sedens in folio cælesti, circumfusus luce infinita, & infinitis Angelorum myriadybus: quomodo apparuit Danieli, & Joanni in Apocalypsi, & Isaia, & alijs.

Quartò, Proponi potest ob oculos Christus Dominus in natura assumpta, vel ut pendens in cruce, & in monte Calvariæ; vel ut sedens ad dexteram Patris, circumfusus Angelorum, & beatorum spirituum immenso exercitu; vel ut sedens in nubibus Judex vivorum & mortuorum. His vel similibus modis Deum concipere debemus, quando seriò orare volumus: & eo sic proposito, nos animo in cælo, vel in terra humillimè prostertere, ut tota nostra oratio ad eum tanquam præsentem, & nos videntem & audientem diriga-

dirigatur. Qui enim cum aliquo vult colloqui, debet eum habere præsentem, & tanquam cum præfente agere; alioquin sermonem ad illum non dirigit, sed in aërem loquitur. Unde hæc consideratio præfentia divina, in oratione est maximè necessaria, & diligentiffimè procuranda. Qui in ea probè est exercitatus, non solùm magno fructu, sed etiam magna felicitate & suavitate orare potest.

Secundo loco præparatio requirit, ut cogitemus quidnam cum Deo tractaturi fimus. Sicut qui cum magno aliquo Principe acturus est, prius cogitat quidnam debeat tractare; ita multò magis qui acturus cum Deo, antè expendere debet, quid agere velit: nimirum an illum laudare, an gratias agere, an beneficia aliqua ab eo pofcere; & quænam ea fint.

Tertio loco petendum à Domino auxilium, quo dignè tantum munus præfere possimus: nimirum eâ mentis elevatione & attentione, eâ reverentiâ, & eo affectu, quo par est creaturam cum suo Creatore colloqui. Unde commodiffimum tempus, quo maximè est mens serena, & apta contemplationi, deligendum, omnesque alia cogitationes &

curæ penitus excludendæ, perinde ac si cum rebus humanis tibi nihil sit commercij, & solus cum Deo & Angelis ejus sis in mundo.

Hac præparatione præmissa accedendum ad ipsam orationem, quæ ut optimo modo fiat, tria postulat. Primò, magnam attentionem ad Deum cui loquimur, quem nobis in præparatione ob oculos posuimus, quia tota oratio ad ipsum tanquam ad præsentem dirigi debet. Ex hac attentione fit, ut cum magna reverentia preces nostras faciamus.

Secundò requirit magnam attentionem circa sensum verborum, quæ pronunciamus, præsertim cum Psalmos, vel alias orationes jam compositas recitamus. Itaque danda est opera, ut antea probè illa intelligamus, vel piam aliquam illorum intelligentiam perceptam habeamus. Etsi enim qui recitant Preces Canonicas, præcepto Ecclesiæ satisfaciunt, & etiam opus pium ac meritorium præstent, si saltem ad Deum, cui loquuntur, attenti sint, & cum reverentia sacra illa verba proferant, quamvis ea non intelligant: longè tamen præstantior foret oratio, si sensum illorum perciperent, & eo spiritu, quo primò concepta & scripta, Deoq; à Prophetâ sunt decantata, proferrent.

Ter-

Tertiò, ut conemur in nobis excitare, & inducere illos affectus, quos oratio in singulis suis partibus exigit, quosque ipsi Auctores sacri, & Viri sancti, ac illuminati in decantando sentire consueverunt. Quod ut assequamur, expedit non valdè multa orando legere, aut recitare, nec celeriter: fieri enim non potest, ut oratio multum sapiat animæ palato, dum cursim transitur. Opus est aliquã morã in considerando, ut affectus excitetur, præsertim varius pro varietate materiæ, quæ occurrit. Difficile est hoc exactè præstare in longa oratione, quia opus est multo tempore, & mens tam longo conatu non parum fatigatur. Itaq; in breviori oratione, verbi gratiã, in Oratione Dominica, Salutatione Angelica, & in Symbolo, in uno vel altero Psalmo, in paucis Hymnis, & similibus, id omni ope conandum. Et quamvis in principio sit aliqua difficultas, usus tamen sensim rem reddit facilem & delectabilem. Porrò singuli versiculi, imò singula pænè verba sunt attentissimè consideranda, & eorum vis expendenda, allatis varijs conceptibus, causis, effectis, modis, &c. Ideoque expedit singulos versiculos bis terve repetere, nec transire ulterius, donec eos
veluti

veluti degustaveris. Quæ ut melius intelligantur, dabo exemplum in Oratione Dominica.

Pater noster, qui es in cælis. Verè *Pater noster*: tu enim nos ex nihilo ad imaginem & similitudinem tuam benignissimè condidisti, tu lapsos in peccatum ab æterna morte redemisti, tu nos in filios adoptasti, tu Spiritu tuo sanctificasti, tu ad cælestem hæreditatem vocasti, & providentiâ paternâ nos ad illam dirigis. Tu *Pater noster, Creator noster, Redemptor noster, Sanctificator noster, Director noster, & Largitor bonorum omnium.* Hæc omnia hac Patris appellatione comprehenduntur. Convenit hoc nomen Deo respectu nostri, prout complectitur totam sanctissimam Trinitatem: omnia enim opera Paternitatis in nos, sunt communia toti Trinitati.

Qui es in cælis. Ibi te aperis, ibi te manifestas, ibi cognosceris & amaris, benediceris, & laudaris in sæcula sæculorum. *In cælis,* in beatissimorum Spirituum mentibus, quæ omnibus cælis corporeis capaciores. Ibi fulget majestas tua, ibi regnas & triumphas in æternum.

Sanctificetur nomen tuum. Sanctificetur nomen tuum, (quidquid tu es & diceris) in hac extrema regni tui parte sanctificetur in hominibus. Omnes mortales te cognoscant, te timeant, te ament, te laudent & benedicant in sæcula. In hoc hominis tui sanctificatio est sita; hæc semper vigeat, efflorescat, & crescat usque in finem mundi.

Adveniat regnum tuum. Excindatur regnum impietatis, regnum peccati & diaboli: Regnum tuum adveniat, & omnibus dominetur. Primum quidem regnum Fidei, Spei, & Charitatis, per quæ in cordibus omnium nationum regnes: deinde æternum illud regnum beatæ visionis, in quo tu eris omnia in omnibus. Hoc regnum non diu differatur, sed completo mox Sanctorum numero, se aperiatur.

Fiat voluntas tua, sicut in celo, & in terra. Voluntas tua, consilia tua, præcepta tua, beneplacitum tuum. Hæc triplex voluntas tua sic impleatur in terra, sicut impletur in cælo. Omnes obediant præceptis tuis, omnes pareant sanctissimis inspirationibus tuis, omnes probent beneplacitum tuum.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Panem corporalem & spiritalem, alimenta corporum & animorum. Sicut corpus cibis visibilibus, ita anima verbo tuo, doctrinâ & illustratione tua, & in primis pane illo divino, *qui de caelo descendit, qui spiritus est & vita*, qui mundo vitam tribuit; corpore inquam & sanguine filij tui. Omnem hunc panem da nobis quotidie.

Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Ecce, Pater, ignosco omnibus, qui me injuria affecerunt, vel quovis modo in me peccarunt: nihil illis mali exopto, sed benedictionem tuam & Spiritum sanctum tuum illis imprecor. Ignosce itaque & mihi quidquid in te peccavi: relaxa culpas & supplicia, debita culparum & pœnarum, quarum tibi reus sum & debitor. Hæc omnia debita remitte mihi, per infinitam bonitatem & misericordiam tuam, per Sanguinem & merita Christi filij tui Domini nostri.

Et ne nos inducas in tentationem. Semper nobis ad sis auxilio & protectione tuâ, ut nulla nos tentatio vincat, nullæ mundi vel carnis illecebræ in peccatum trahant.

Sed libera nos à malo. A malo culpæ & pœnæ, &

næ, & ab omnibus diaboli insidijs, & tandem ab omnibus hujus vitæ malis, & transfer in regnum tuum, ubi te summo bono æternum fruamur. Amen. Ita fiat Domine Pater, Rex cœli & terræ; ita fiat, exaudi hæc mea vota, & imple illa secundum bonitatem & misericordiam tuam.

En specimen accuratioris modi orandi, qui mirificè & mentem illustrat, & affectum excitat, & dulcedinem in singulis partibus latentem gustare facit: multoq; fortasse melius est, hoc modò semel Orationem Dominicam recitare, quàm centies cursim cum parva attentione. Quòd si alicuj sit injunctum, ut ter vel quinquies recitet Orationem Dominicam, facilè id præstare potest toties repetendo singulos versiculos, ijsq; inhærendo meditatione, juxta modum nunc explicatum. Hoc ferè modo B. Franciscus Orationem Dominicam recitare solebat. & B. Pater noster Ignatius eum modum valdè commendat in libello Exercitiorum. Nec video, quæ ratio orandi possit esse præstantior. facilè autem quibusvis alijs precationum & laudum formulis, & Psalmis, & Hymnis, & versiculis accommodari potest.